Gemeente Voorschoten

# Raadsvoorstel

| | |
|---|---|
| *Zaaknummer:* | Z/23/074292/339916 |
| *Datum collegebesluit:* | dinsdag 14 maart 2023 |
| *Datum commissievergadering:* | donderdag 30 maart 2023 |
| *Datum raadsvergadering:* | woensdag 5 april 2023 |
| *Soort Voorstel:* | Raadsvoorstel |
| *Onderwerp:* | Duurzame opvang vluchtelingen in Hollands Midden |
| *Portefeuillehouder:* | Wethouder Van der Elst |
| *Programma:* | 8.3. Bouwen en Wonen |
| *Kernboodschap:* | Het vanuit een regionale aanpak bijdragen aan de huisvestingsopgave voor vluchtelingen, als onderdeel van de provinciale en landelijke opgave. |
| *Bijlagen:* | 1. *Brief aan Gedeputeerde Staten 2. Persbericht* |

*Beslispunten:* De raad[1] wordt gevraagd het volgende te besluiten:

1) Het uitgangspunt om in de regio Hollands Midden in eerste instantie 2200 asielzoekers duurzaam (minimaal vijf jaar) op te vangen te onderschrijven, gebaseerd op het aan de Provinciale Regietafel Vluchtelingen Zuid-Holland (PRT) overeengekomen aantal van 10.000 op te vangen asielzoekers.
2) Het Dagelijks Bestuur van de regio Holland Rijnland te verzoeken om de afspraken tussen de gemeenten over de duurzame opvang van asielzoekers te coördineren, stimuleren en monitoren.
3) Het onderschrijven van het uitgangspunt om het

[1] Alle 18 gemeenteraden uit de regio's Holland Rijnland en Hollands Midden worden dezelfde besluiten gevraagd.

aantal op te vangen asielzoekers tussen Holland Rijnland en Midden-Holland te verdelen op basis van het aantal inwoners, waarbij bij wederzijdse instemming tussen beide regio's de verdeling kan worden aangepast.

4) Het aantal op te vangen asielzoekers binnen respectievelijk Holland Rijnland en Midden-Holland te verdelen over de betreffende gemeenten op basis van het aantal inwoners per gemeente, waarbij bij wederzijdse instemming tussen gemeenten de verdeling kan worden aangepast.
5) Het onderzoeken van de mogelijkheden in hoeverre duurzame, grotere opvanglocaties een functie kunnen vervullen op het gebied van voorzieningen voor duurzame kleinschaligere opvanglocaties.

*Relatie met:* Niet van toepassing

**Inleiding en samenvatting**

Alle 18 gemeenteraden in de regio's Holland Rijnland en Hollands Midden zijn gevraagd bovenstaande besluiten te nemen. Met reden om tot uniformering van besluitvorming te komen.

De capaciteit van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) is niet toereikend om de huidige hoeveelheid asielzoekers op te vangen. De consequenties hiervan hebben we de afgelopen zomer kunnen zien. Eind augustus 2022 is een akkoord gesloten tussen het Rijk, de VNG, het IPO en het Veiligheidsberaad om te komen tot een duurzame oplossing voor de opvangcrisis. De 'spreidingswet', die nu voor advies bij de Raad van State ligt, is een van de uitwerkingen van dit akkoord. Middels deze wet zal het kabinet in de komende maanden naast een taakstelling voor gemeenten om statushouders op te vangen ook een taakstelling voor asielzoekers opleggen.

Vooruitlopend op de inwerkingtreding van deze wet hebben de burgemeesters en wethouders wonen van de achttien gemeenten in het gebied van de Veiligheidsregio Hollands Midden afspraken gemaakt om te komen tot een regionale invulling en ontwikkeling van een aanpak voor duurzame (minimaal vijf jaar) asielopvang van – in eerste instantie – 2200 asielzoekers. Deze afspraken worden ter bekrachtiging voorgelegd aan de gemeenteraden van alle achttien gemeenten. Op basis van deze afspraken zal met (de gemeenten die vallen onder)

respectievelijk de regio's Holland Rijnland en Midden-Holland verder vorm en inhoud worden gegeven aan deze afspraken. Gezien de al zeer grote druk op de woningmarkt in alle gemeenten in de regio, is financiële én planologische ondersteuning van de provincie Zuid-Holland hierin noodzakelijk.

**Beoogd effect**

Een realistisch en evenredig aandeel van de duurzame huisvestingsopgave voor asielzoekers realiseren op niveau van Hollands Midden.

**Argumenten**

*1.1 Aan de Provinciale Regietafel Vluchtelingen (PRT) is de afspraak gemaakt dat Zuid-Holland het aanbod zou doen in eerste instantie 10.000 duurzame opvangplekken voor asielzoekers te gaan realiseren.*

Dit was mede een reactie op een verdeling vanuit de landelijke regietafel die voor Zuid-Holland neerkwam op een aantal te realiseren plaatsen van 18.593. Dit aantal is altijd voor Zuid-Holland als onacceptabel hoog gezien, zelfs hoger dan er op grond van de inwonertallen uit zou komen. Het getal van 10.000 is al een enorme opgave voor de Zuid-Hollandse gemeenten, gezien het kleine aantal duurzame opvangplaatsen dat er nu is en de huidige krapte op de woningmarkt. Naar rato van het aantal inwoners zou de regio Hollands Midden van het aantal van 10.000 voor de hele provincie zo'n 2200 duurzame opvangplekken voor haar rekening moeten nemen.

*2.1 De Veiligheidsregio treedt middels het Transitieplan terug uit haar coördinerende rol in de opvang van asielzoekers.*

Onderdeel van de afspraken gemaakt in de zomer van 2022 is dat de Veiligheidsregio tijdelijk een rol pakt in de opvang van asielzoekers. In het Transitieplan is benoemd dat de Veiligheidsregio zich zal terugtrekken uit dit dossier. Afgesproken op 15 december jl. is dat de regio's Holland Rijnland en Midden- Holland de coördinerende, stimulerende en monitorende rol op zich zullen nemen. Door gebruik te maken van de regio's Holland Rijnland en Midden-Holland, hoeft er geen aparte entiteit te worden opgericht. Bovendien zijn beide regio's vertegenwoordigd aan de PRT (via de voorzitter van het regionale Bestuurlijk Overleg Wonen). Op hoofdlijnen bestaat de rol van de regio's uit het opzetten en uitvoeren van de monitoring van de realisatie, het opzetten van een bestuurlijke en ambtelijke regionale gouvernance, het duiden van Rijks- en provinciaal beleid, het ondersteunen van en adviseren aan gemeenten, het onderhouden van contacten met stakeholders (o.a. COA, provincie, Rijk, PRT), en het faciliteren van intergemeentelijke en bovenregionale afstemming. Voor de dekking van de kosten voor deze extra taak van de regio's wordt een beroep gedaan op de provincie.

*3 en 4. De filosofie van de spreidingswet is om de taakstelling voor het aantal te huisvesten asielzoekers te verdelen over de gemeenten op basis van inwoneraantal.*
Met de afspraak om regionaal 2200 plekken voor asielzoekers te realiseren lopen we vooruit op de inwerkingtreding van de spreidingswet. Deze wet gaat uit van een taakstelling per gemeente op basis van het aantal inwoners. Een verdeling van de ambitie van 2200 op basis van het aantal inwoners per gemeente in de regio is daarom het meest eenduidig. Overigens wijzen de landelijke ramingen momenteel op een benodigd aantal plaatsen voor asielzoekers van circa 75.000. Als die op grond van de spreidingswet over alle gemeenten zouden worden verdeeld, zou de opgave voor Zuid-Holland op circa anderhalf keer het aantal van 10.000 uitkomen, voor Hollands Midden op bijna 3500 en voor Holland Rijnland en Midden Holland op respectievelijk ruim 2400 en ruim 1000. Het is realistisch er vanuit te gaan dat deze aantallen uiteindelijk gerealiseerd moeten worden. In eerste instantie gaan we echter uit van de ambitie van 2200 voor Hollands Midden.

| **Gemeente** | **Aantal inwoners (CBS, 2022)** | **Aantal op te vangen asielzoekers op basis van** | |
|---|---|---|---|
| | | 10.000 provinciaal | 75.500 landelijk |
| **Holland Rijnland** | | | |
| **Alphen aan den Rijn** | 112926 | 303 | 478 |
| **Leiden** | 125074 | 335 | 530 |
| **Leiderdorp** | 27464 | 74 | 116 |
| **Oegstgeest** | 25499 | 68 | 108 |
| **Voorschoten** | **25627** | **69** | **109** |
| **Nieuwkoop** | 29304 | 79 | 124 |
| **Kaag en Braassem** | 27895 | 75 | 118 |
| **Hillegom** | 22312 | 60 | 95 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Lisse** | 23015 | 62 | 97 |
| **Teylingen** | 37942 | 102 | 161 |
| **Noordwijk** | 44365 | 119 | 188 |
| **Katwijk** | 66032 | 177 | 280 |
| **Zoeterwoude** | 9302 | 25 | 39 |
| ***Totaal*** | *576757* | *1546* | *2443* |
| | | | |
| **Midden-Holland** | | | |
| **Waddinxveen** | 31342 | 84 | 133 |
| **Gouda** | 74095 | 199 | 314 |
| **Krimpenerwaard** | 57062 | 153 | 242 |
| **Zuidplas** | 45794 | 123 | 194 |
| **Bodegraven-Reeuwijk** | 35752 | 96 | 151 |
| ***Totaal*** | *244045* | *654* | *1034* |
| | | | |
| **Totaal Holland Rijnland en Hollands Midden** | 820802 | 2200 | 3477 |

Uiteraard hoeft deze verdeling niet in beton gegoten te zijn. Mocht een van de gemeenten meer asielzoekers kunnen opvangen dan nodig is op basis van het aantal inwoners, en de andere gemeente kan minder asielzoekers opvangen dan nodig is op basis van het aantal inwoners, dan kunnen de gemeenten onderling afspraken maken over een aanpassing van de verdeling. Hierbij kan ook een uitruil plaatsvinden met andere opgaven voor huisvesting van bijzondere doelgroepen, zoals de huisvesting van statushouders, arbeidsmigranten en Oekraïners. Met wederzijdse instemming kan ook tussen de regio's de verdeling worden aangepast. Belangrijk hierbij is dat gemeenten verantwoordelijk blijven voor de realisatie van voldoende plekken. De organisaties Holland Rijnland en Midden-Holland hebben hierin geen taakstelling, maar oefenen een coördinerende, stimulerende en monitorende rol uit.

*5.1. Er zijn in de regio's al een aantal grote opvanglocaties voor asielzoekers (aanstaande), waar voorzieningen aanwezig zijn. Kleine locaties kunnen hiervan gebruik maken.*
De grotere opvanglocaties in de regio bevinden zich in de gemeenten Katwijk (reeds bestaand; 570 plekken), Leiden (per februari; 340 plekken, mogelijk worden dat er meer), Alphen aan den Rijn (nog geen besluitvorming) en Gouda (per april; 350 plekken) en een kleinere locatie in Bodegraven-Reeuwijk (per mei, 100 plekken). Daarmee zijn we er nog niet. Dit dient aangevuld te worden met nog een aantal kleinschaligere duurzame opvanglocaties in de overige gemeenten. Het voordeel van deze grote locaties is dat alle voorzieningen daar aanwezig zijn (o.a. gezondheidszorg en begeleiding). Kleinere locaties kunnen van deze voorzieningen meeprofiteren.

*5.1. De spreidingswet biedt gemeenten de mogelijkheid de exploitatie van (kleine) opvanglocaties op zich te nemen en gemaakte kosten te verhalen bij het Rijk.*
Met de spreidingswet wordt de mogelijkheid gecreëerd dat gemeenten de exploitatie van locaties zelf ter hand nemen. Hierdoor wordt het voor gemeenten makkelijker om een of meer kleine locaties, waar vaak meer draagvlak voor is, te realiseren.

**Kanttekeningen**

*1.1. Planologische medewerking van de provincie Zuid-Holland is van groot belang*
Om 2200 duurzame opvangplekken te kunnen realiseren, is planologische medewerking van de provincie Zuid-Holland essentieel. Deze opgave komt namelijk bovenop de huidige grote vraag naar huisvesting en zorgt daarom voor extra druk op de al krappe woningmarkt. Voor veel gemeenten is dit niet meer binnen bebouwd gebied op te lossen. Daarom is in een gezamenlijke brief aan het college van Gedeputeerde Staten verzocht om een flexibele, snelle en constructieve houding van de provincie en om gemeenten meer ruimte te geven, ook buiten bestaand stads- en dorpsgebied en op bedrijventerreinen.

*3.1. Holland Rijnland en Midden-Holland hebben (nog) niet de middelen om invulling te geven aan deze rol.*
Dit is in een overleg met de Commissaris van de Koning op 15 december 2022 ook benoemd. Er is daarom in een brief aan de provincie Zuid-Holland gevraagd om, vooruitlopend op beschikbaar te stellen middelen door het Rijk, de regio's in staat te stellen hun nieuwe rol waar te maken. Daarbij is niet alleen gevraagd om financiële ondersteuning. De provincie is ook gevraagd om, daar waar nodig, planologisch proactief met gemeenten mee te denken om opvanglocaties (versneld) mogelijk te maken. De brief is als bijlage bij dit raadsvoorstel gevoegd.

*5.1. De uitvoerbaarheid van de combinatie van grotere opvanglocaties met kleinere 'satellietlocaties' in omliggende gemeenten moet nog onderzocht worden.*
Satellietlocaties kennen geen eenduidige definitie. In de basis zijn het locaties waar slechts in beperkte mate begeleiding en beveiliging aanwezig is. Op de grotere opvanglocaties zijn, naast begeleiding en beveiliging, ook ketenpartners met bijbehorende voorzieningen aanwezig, zoals gezondheidszorg en een locatiemanager. Bewoners van de satellietlocaties zijn voor deze voorzieningen aangewezen op de grotere locaties en zijn over het algemeen zeer zelfredzaam. In de verdere uitwerking moet, samen met het COA, in beeld worden gebracht of en hoe dit werkbaar is, zowel voor de kleinere als voor de grotere locaties. In eerste, ambtelijke gesprekken heeft het COA zich positief uitgesproken.

**Lokale context in Voorschoten**

De afgelopen jaren heeft Voorschoten haar verantwoordelijkheid genomen in het huisvesten van Oekraïners en statushouders. Voor wat betreft de statushouders realiseerden wij jaarlijks de opgedragen taakstelling en is ook ruimte geboden aan de COA voor ~~ook~~ de tijdelijke opvang van statushouders.

De taakstelling voor statushouders in het eerste helft van 2023 is al even hoog als onze gemiddeld taakstelling in de afgelopen 10 jaar is geweest. Ook voor de tweede helft van 2023 wordt een hoge taakstelling verwacht. Aangezien Voorschoten over een relatief laag percentage sociale huurwoningen beschikt, zoekt het college samen met de lokaal actieve woningcorporaties naar een passende oplossing. Daarnaast is bekend dat Voorschoten zeer beperkte mogelijkheden heeft om structureel een locatie beschikbaar te stellen voor de opvang van asielzoekers. Dit staat nog los van organisatorische aspecten die bij een solitaire kleine locatie lastig realiseerbaar is. Het college zal daarom nagaan hoe de opgave samen met een of meerdere andere gemeenten kan worden waargemaakt.

**Inwonersparticipatie en communicatie**
Op 21 maart 2023 wordt bijgevoegd persbericht verstuurd.

**Financiën**
Nader voorstel volgt later aan de hand van de mate van financiële ondersteuning van de Provincie en het Rijk. Vooralsnog gaan wij er vanuit dat er geen financiële consequenties zijn voor Voorschoten.

**Juridisch kader**

Gemeentewet

**Risico's**

*1.1 Niet tijdig voorbereid zijn op de invoering van de spreidingswet*

Door samen met de regio te anticiperen op de opgave is er meer tijd beschikbaar en ontstaan mogelijkheden om de oplossing voor Voorschoten wellicht ook buiten Voorschoten te realiseren.

**Duurzaamheid**

Niet van toepassing

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A.R. de Graaf,
gemeentesecretaris

drs. N. Stemerdink,
burgemeester

# Besluit

Zaak Z/23/074292/339916

De raad van de gemeente Voorschoten;

Gelet op Gemeentewet

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van dinsdag 14 maart 2023,

besluit:

1) Het uitgangspunt om in de regio Hollands Midden in eerste instantie 2200 asielzoekers duurzaam (minimaal vijf jaar) op te vangen te onderschrijven, gebaseerd op het aan de Provinciale Regietafel Vluchtelingen Zuid-Holland (PRT) overeengekomen aantal van 10.000 op te vangen asielzoekers.
2) Het Dagelijks Bestuur van de regio Holland Rijnland te verzoeken om de afspraken tussen de gemeenten over de duurzame opvang van asielzoekers te coördineren, stimuleren en monitoren.
3) Het onderschrijven van het uitgangspunt om het aantal op te vangen asielzoekers tussen Holland Rijnland en Midden-Holland te verdelen op basis van het aantal inwoners, waarbij bij wederzijdse instemming tussen beide regio's de verdeling kan worden aangepast.
4) Het aantal op te vangen asielzoekers binnen respectievelijk Holland Rijnland en Midden-Holland te verdelen over de betreffende gemeenten op basis van het aantal inwoners per gemeente, waarbij bij wederzijdse instemming tussen gemeenten de verdeling kan worden aangepast.
5) Het onderzoeken van de mogelijkheden in hoeverre duurzame, grotere opvanglocaties een functie kunnen vervullen op het gebied van voorzieningen voor duurzame kleinschaligere opvanglocaties.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Voorschoten,
gehouden op woensdag 5 april 2023

de griffier, de voorzitter,

drs. B.J. Urban drs. N. Stemerdink